

Matuska Márton hozzászólása

Elképesztő, hogy milyen keveset tudunk a múltunkról, arról az időszakról, amely a jugoszláv vagy a délszláv államhoz kötötte a sorsunkat. Ezt pedig valamilyen módon pótolatnunk kell a velünk élőkkel, és nemcsak a saját nemzettársainkkal. Többek között az ilyen konferenciákon keresztül is. Alig-alig tudunk például arról valamit, amit Sajti Enikő itt érintett többek között, hogy a két háború között, illetve az első világháború után, egy emberöltő keretén belül kétszer lefejték a teljes szellemi vezérkarunkat. Ezen belül azt sem tudtuk, hogy a második volt a tökéletesebb. Alig akadt itt politizálni képes szellemi vezető. Azok, akik nagy nehezen összegyűjtötték az erőiket, bárhogy erőlködtek is, nagyon ravaszul, ügyesen, szinte semmit nem tudtak elérni sem az ország határain belül, sem a nemzetközi politikában. Teljesen meddő volt igyekvésük, alig szolgálta mindennapi küzdelmük a puszta fönmaradásunkat. Ehhez hozzá kell tennünk, hogy az ország már nem áll a világ figyelmének a központjában. Ami azt jelenti, hogy szívós, kemény küzdelemre van szükség, hogy most el tudjuk érni azt, amire szükségünk van.

Szükségünk van arra, hogy a múltból levonjuk azokat a következtetéseket, amelyek most aktuálisak. Rendkívül aktuális például az, hogy most, amikor az ország gazdaságilag és egyébként is annyira alacsony szinten áll, hogy az anyaország saját tőkéjével befolyásolja az itteni folyamatokat. Világpolitikai szempontból egy magyar bank vagy egy nagyvállalat, a MOL, ezt szokták emlegetni, nem túl nagy faktor. De ebben a régióban az. Gazdasági stratégiánkat arra kell építeni,

hogy ezek valamiképpen befolyásolják az itteni helyzetet. Tudniillik nekünk nincs tőkénk. Semmi néven nevezendő tőkénk nincsen. A két háború között volt néhány nagybirtokos néhány száz hold földdel, azok megtudták tenni, hogy hóna alá nyúltak a szerveződő magyar politikai pártnak, vagy az Újvidéken, Szabadkán megjelenő napilapnak, és támogatták. Ilyenre ma nekünk se tőkénk, se tőkésünk nincsen. Ezért kellene a jelenlegi helyzetben arra koncentrálni, hogy a tőkét valamiképpen pótoljuk. Ha tőkét mondok, akkor a szellemi tőkére is gondolok. Nagyon jól jön, hogy két gimnáziumot létrehozunk. De talán még egyetemünk is lehet. Ezek nélkül teljesen megsemmisülünk, ki merem mondani ezt a szörnyű szót, mert nincsen szellemi kapacitásunk. Nekünk nincs magyar iskolánk. Van néhány magyar osztály. Például az újvidéki Svetozar Marković Gimnáziumban van egy osztály, ahol talán a tantárgyak felét, ha magyarul tanulják. Sehol magyar szellemet nem tudnak magukba szívni tanulóink. Ezért kell nekünk ilyen házakat építeni. Ennek a tóthfalusi központnak van egy ilyen szerepe is. Az ilyen tanácskozásoknak talán az lenne a nagyon fontos feladatuk, hogy meghatározzuk a stratégiai pontokat: mi az, amit nekünk most ebben a helyzetben tennünk kell. Át kell értékelnie a magyar külpolitikának is azt a stratégiát, amit majdnem egy évszázadon keresztül errefelé kellett, hogy gyakoroljon. Hogy mást ne mondjak, egyetlen partnere volt eddig Magyarországnak, Belgrád. Most Belgrád mellett van Ljubljana, Zágráb, még talán Újvidék is. Köszönöm szépen.